

Resistentie uit het verleden

De iep lijkt weer helemaal terug te zijn. Bijna honderd jaar nadat een mysterieuze ziekte in Noord-Brabant en Vlaanderen een kaalslag begon onder de vele honderden duizenden iepen die daar waren aangeplant sluiten wij de iep weer in onze armen als misschien wel de Hollandste van alle bomen. Mijn vader, inmiddels 88 jaar, vertelt mij altijd dat één van zijn vroegste jeugdherinneringen het omkappen en afvoeren van de door ziekte gevelde iepen in zijn geboortestraat waren.

Resistentie uit het verleden biedt geen garantie voor de toekomst

In het begin van die de twintigste eeuw had de iep primair een functie als houtleverancier: meubels, karren, kisten en kasten. Praktisch alles werd van de iep gemaakt. Die rol is voorgoed voorbij, maar nu de iepziekte beheersbaar lijkt te zijn kan de boom een andere belangrijke rol wel weer claimen. En dat is de rol van probleemloze straat- en laanboom en dat onder condities waaronder onze andere laanboomklassiekers het aanmerkelijk minder goed doen. En dan doel ik vooral op wind, zee, zout en beworteling.

Welke probleemloze boom van de eerste grootte is er nog?

Nu hebben we al eens eerder gedacht dat we iepziekte hadden verslagen door het ontwikkelen van nieuwe resistente klonen. En dat viel even tegen: één nieuwe kloon van de ziekteverwekker en alle zogenaamde resistente bomen werden alsnog ziek. Misschien mag je wel stellen 'hoe resistenter onze iepen, hoe agressiever en desastreuzer de ziekte.' Ook hier geldt dus jammer genoeg 'resistentie uit het verleden biedt geen garantie voor de toekomst'.

Een dankbaar slachtoffer van de volgende bezuinigingsronde

Het belangrijkste aan de overwinning op *Ophiostoma novo-ulmi* zit misschien wel tussen de oren. Boombeheerders durven het weer aan om de boom te planten. Daar zit overigens ook een negatief aspect aan. Want welke probleemloze boom van de eerste grootte is er nog? Eiken hebben eikenprocessierups, kastanjes hun bloedingsziekte, essen sinds kort essensterfte, platanen kennen massaria en ga zo maar door. Ik wil maar zeggen, er blijft niet veel meer over dat probleemloos aangeplant kan worden.

Overigens kan ik me niet altijd aan de indruk onttrekken dat bepaalde partijen in de industrie –en u mag invullen wie dat zijn- er ook wel eens een kunst van maakt om ons een probleem aan te praten. Het lijkt soms

wel of ze blij zijn met weer een nieuw probleem waar protocollen voor geschreven kunnen worden en VTA-checks en onderzoeken naar gedaan kunnen worden. Daarbij wordt altijd verwezen naar de zorgplicht, maar incidenteel wordt ook wel eens het wetboek van strafrecht uit de kast gehaald als er sprake zou zijn van moedwillig negeren van bepaalde problemen als wortelopdruk of afbrekende takken. Ik ben geen jurist, geen boomziektespecialist of zelfs maar boomverzorger, maar als ik hoor dat mensen drie keer per jaar hun platanen controleren op massaria krab ik over mijn kop en denk 'een dankbaar slachtoffer van de volgende bezuinigingsronde'.

Zou de overheid in dit verband ook niet wat meer moeten kijken als een gewone burger? Jouw bomen brengen risico's met zich mee en afhankelijk van de hoogte van dat risico besluit je jezelf daartegen te verzekeren in de vorm van VTA –controles en dergelijke.

Hein van Iersel (hein@nwst.nl)